

Evropska knj. v srednjem veku

- se začne v 5. st. in konča v 15./16. st
- začetek srednjega veka sovpada z vzponom krščanstva
- konec srednjega veka pa z odkritjem Amerike
- delimo ga na: - **zgodnji srednji vek** (5. st.-12. st)
 - **visoki srednji vek** (13. st.)
 - **pozni srednji vek** (15. st.-16. st.)
- cerkev se je širila s križarskimi vojnami v 8. in 9. st.
- tako v 10. st. postane ena najmočnejših in najbogatejših institucij vseh časov
- cerkev je pobirala denar in si v 12. in 13. st. gradila mogočne gotske katedrale
- postavila je tudi **dogme** (zakon brez pomislekov, 100 % resnica); človek si ni upal dvomiti o teh zakonih, nihče ni upal grešiti
- večina umetnosti je **sakralnega** (to je cerkvenega) izvora
- središče umetnosti so bili samostani, kjer so bile tudi šole
- knjige so pisali in prepisovali menihi v skriptoriumu
- to je doba hude teme, razvoj je nazadoval

Srednjeveška epika

- ❖ epi so se ohranjali po ustnem izročilu, zapisani so bili šele v 10. st.
- ❖ glavna tema epov: boj v imenu katoliške cerkve s pogani, v bojih se bojujejo z nadnaravnimi bitji (zmaji...)
- ❖ največji epi: - v Angliji **Boewulf** (8. st.)
 - v Franciji Ep o **Rolandu** (11.st.)
 - na Nemškem **Ep o Nibelungih** (13. st.)
 - v Španiji **Ep o Cidu** (12. st.)
 - ep o Fincih **Kalevala** (13. st.)
 - v Rusiji **Ep o Igorjevem bojnem pohodu** (13. st.)
- pri nas poskus epa leta 1836 – France Prešeren (Krst pri Savici)
- ❖ najpomembnejši poznosrednjeveški ep

DANTE: Božanska komedija

- to je versko- alegorični ep
 - sestoji iz 3 delov (**pekel**- inferno, **vice**-purgatorijo, **raj**-paradiso)
 - vsak del ima 33 spevov, Dante je dodal še 1 spev, to je uvodni spev, tako da je 100 spevov
 - kitice so tercine (trivrstičnice)
 - verz je laški enajsterec
- ❖ slog, ki mu Dante pripada: - sladki novi slog
 - žensko postavi v raj in jo idealizira

Srednjeveška lirika

❖ Trubadurska lirika:

- od 11. do 14. st.
- je posvetna
- pesniki so trubadurji, ki so živeli predvsem v J Franciji
- peli so ljubezenske pesmi, ki so jih spremljali z brenkalom
- ljubezenske pesmi so bile posvečene ženskam, ki so bile na vedno na balkonu (peli so podoknice)
- razvile so se tri pesniške oblike:
 - kancata
 - balatta
 - romanca

❖ Vagantska poezija:

- vaganti so bili študenti teologije, ki so peli o vsem mogočem
- pisali so v latinščini
- nastala je zbirka CARMINA BURANA

Srednjeveška dramatika

- ❖ zapre vsa vrata antiki in ji je zelo nenaklonjena
- ❖ knjige s sakralno vsebino
- ❖ LITURGIČNA drama (iz nje se razvijejo pasijonske igre)
- ❖ misteriji
- ❖ moralitete
- ❖ mirakli

❖ primer posvetne drame: Burka o jezičnem doktorju